

АБ УСІМ, ШТО БАЛІЦЬ

№ 25/32/—18.УІ.1976

МЕНСК

ТОЛЬКІ ГУТАРКА ХОДЗІЦЬ ТАКАЯ...

Я.КУПАЛА

Г У Т А Р К А

ПРА ІДЭАЛАГІЧНАЕ СУІСНАВАННЕ

"Ідэалагічнага суіснавання быць не можа". Сказана адкрыта да цнізму і коратка, як каманда. Што гэта усё азначае? Гэта азначае, што ідэалагічны тэрор з усімі яго дзікімі вынікамі як быў, так і будзе у нас. Гэта значыць, што у нашай краіне па-ранейшаму будзе існаваць сярэднявечча, для якога і характэрна было панаванне адной ідэалогіі і, як вынік, застоі думкі і грамадскага развіцця. Але як не лятавала тады інквізіцыя, як не палалі кастры, што паглыналі і вучоных і іх кнігі, сярэднявечча мінула. Тое ж самае будзе і з сучасным сярэднявеччам. Развіцця розных ідэалогій у нашай краіне нельга спыніць, як нельга спыніць жыццё. І таму сцверджанне, што у нас не можа быць суіснавання ідэалогій, што у нас можа быць толькі адна ідэалогія — нішто іншае, як наша чарговая фікцыя. Каб упэўніцца ў гэтым, варта прайсціся каля паліцы любой нашай бібліятэкі, дзе убачыш, як стаяць побач кнігі Маркса і Гегеля, Леніна і Канта, Талстога і Маякоўскага і г.д. А гэта ж плёмы розных ідэалогій. І не знойдзеш ніводнага больш-менш разумнага чалавека, нават самага акамянелага дагматыка, які б сказаў, што трэба выкінуць адных і пакінуць толькі другіх. А гэты ж і многія іншыя падобныя прыклады яўна супярэчаць тэзісу пра немагчымасць суіснавання розных ідэалогій. Могуць сказаць, што тут ідэалогія ні пры чым, што гэта агульначалавечыя культурныя здабыткі. Правільна, гэта агульна-культурныя здабыткі, створаныя не адной, а многімі ідэалогіямі.

Але гэта не усё і гэта не галоўнае. А галоўнае ў тым, што ў нас не можа быць розных ідэалогій, паколькі наша грамадства — самы тыповы ўзор класавога грамадства. Хіба могуць аднолькава глядзець на жыццё абрабаваны і абяздолены калгаснік і забяспечаны ўсім і усемагутны бюракрат? Або ці можа нашу інтэлігенцыю, якая

усё больш і больш становіцца шматлікай, задаволіць афіцыйная ідэалогія, канчаткова адарваная ад жыцця і застылая праз скалас-тыку і дагматызм?

Усё гэта і прыводзіць да развіцця у нашым грамадстве новай ідэалогіі, заснаванай на асэнсаванні новых фактаў і з'яў жыцця, ідэалогія, якая у барацьбе (сапраўды, мірнага суіснавання не будзе!) з наскрозь прагніўшай афіцыйнай ідэалогіяй немінуца атры-мае перамогу. Вось чаму развіцця гэтай новай ідэалогіі больш за усё і баяцца нашы ўладары. Вось чаму іх надручнымі гора-тэарэты-камі з такой заўзятасцю і абараняецца тэзіс аб ідэалагічным адзін-стве нашага грамадства. Але недарэчнасць гэтай догмы настолькі яўная, што ўжо і заходнееўрапейскія камуністы адкідаюць яго і ставяць сваёй задачай стварэнне безідэалагічнай дзяржавы, г.зн. такой, дзе не будзе пануючай ідэалогіі і дзе усім ідэалогіям бу-дзе прадастаўлена магчымасць існавання і развіцця. Так, тэзіс аб немагчымасці ідэалагічнага існавання пара ўжо выкінуць і з нашага ўжытку.